

ЕУ ЗА БОЉУ ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

MINISTRY OF FINANCE
Department for Contracting and Financing of
EU Funded Programmes

ekologija.gov.rs | cfcu.gov.rs | europa.rs

**#ЕУ
ЗА ТЕБЕ**

Припремне активности за Сценарио *WAM-C* (методолошки приступ)

Састанак: Прва конференција – Програм заштите ваздуха са акционим планом

Надин Алеман, заменица директора *CITEPA*, експерт на пројекту *EAS3*

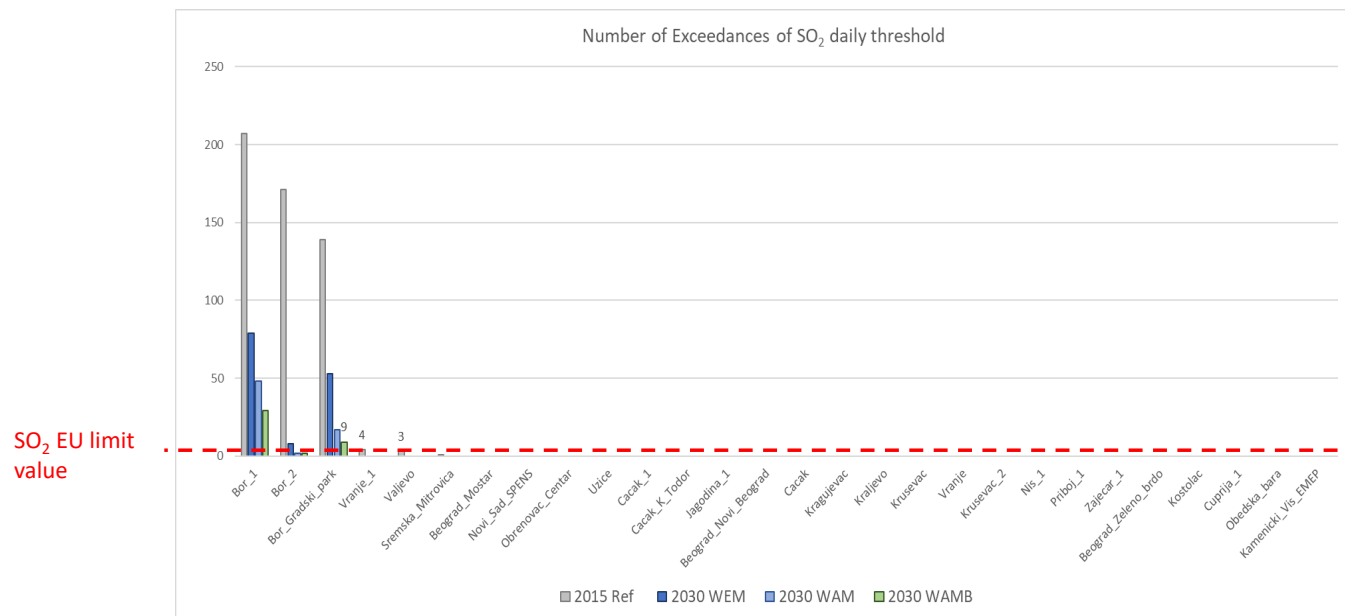
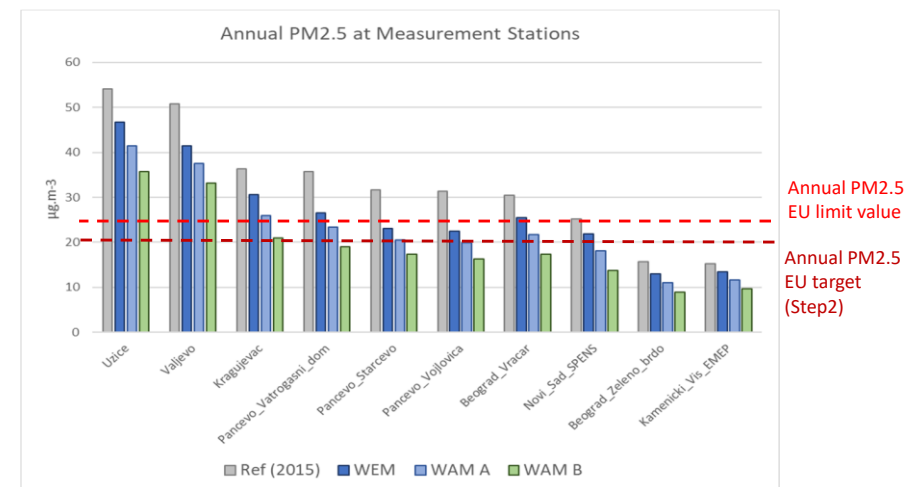
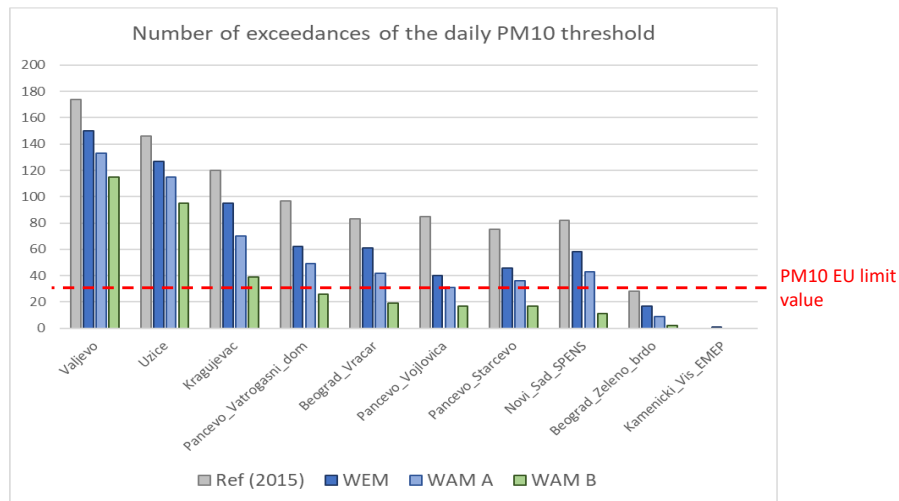
16. април 2021. године

Преглед

- Квалитет ваздуха 2030. године, преостала подручја од интереса
- Могуће додатне мере за превазилажење недостатака

- Квалитет ваздуха 2030. године, преостала подручја од интереса

Остала прекорачења граничних вредности за ваздух

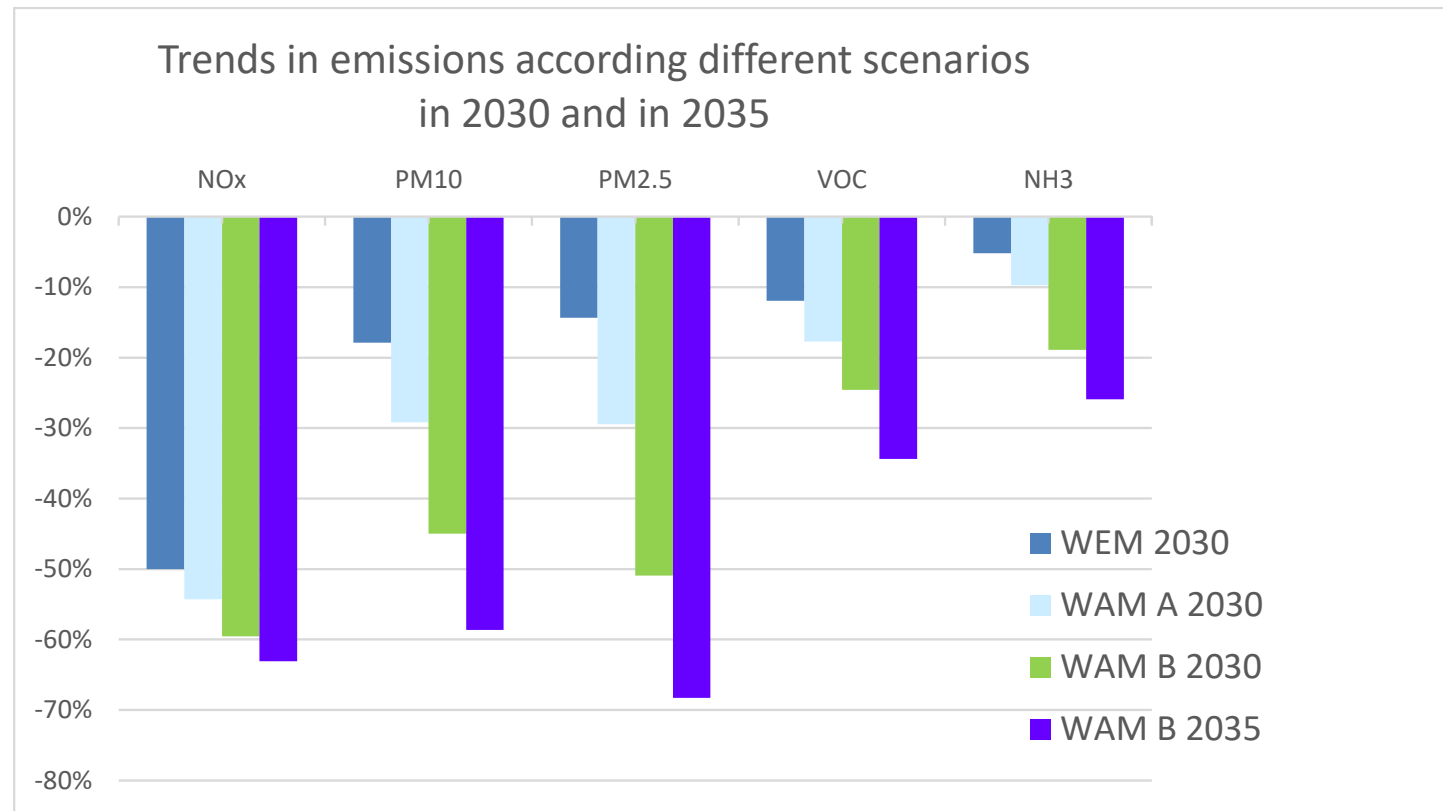

2030. године:

- И даље постоји ризик од прекорачења ГВ за PM10 и PM2,5 у појединим градовима, као што су Ужице, Ваљево, Крагујевац, Панчево, Ниш и Београд (још неки градови могу евентуално касније доћи у обзир)
- Нема више прекорачења граничних вредности NO₂
- Градови са прекорачењем граничних вредности за SO₂: Бор

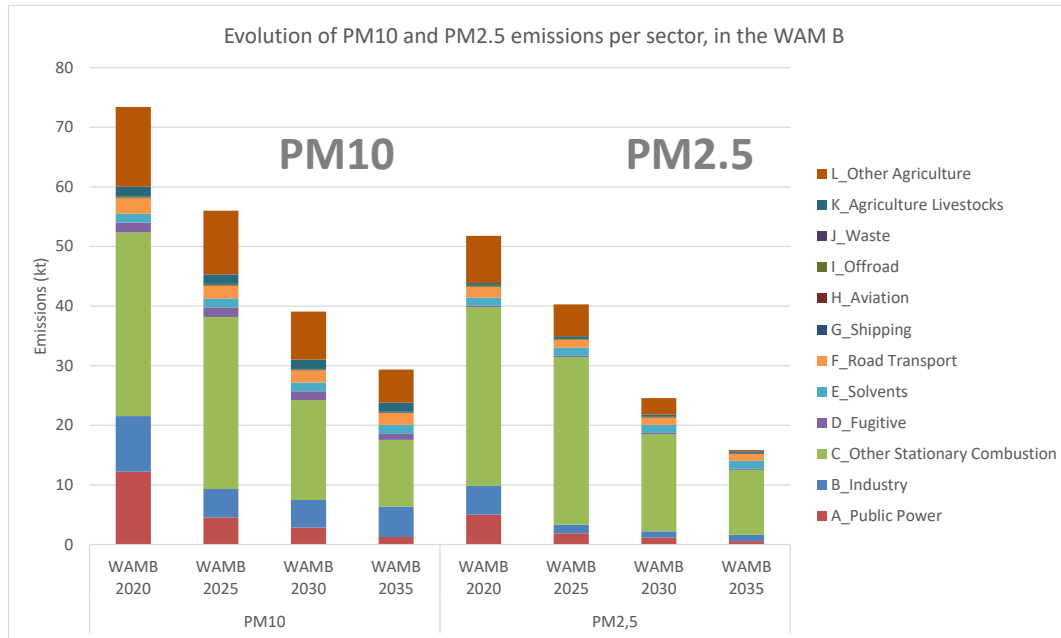
- Могуће додатне мере за превазилажење недостатака

Ситуација у погледу емисија 2030. године

Могућа су додатна потенцијална смањења емисија (поређење између 2035 и 2030. године)

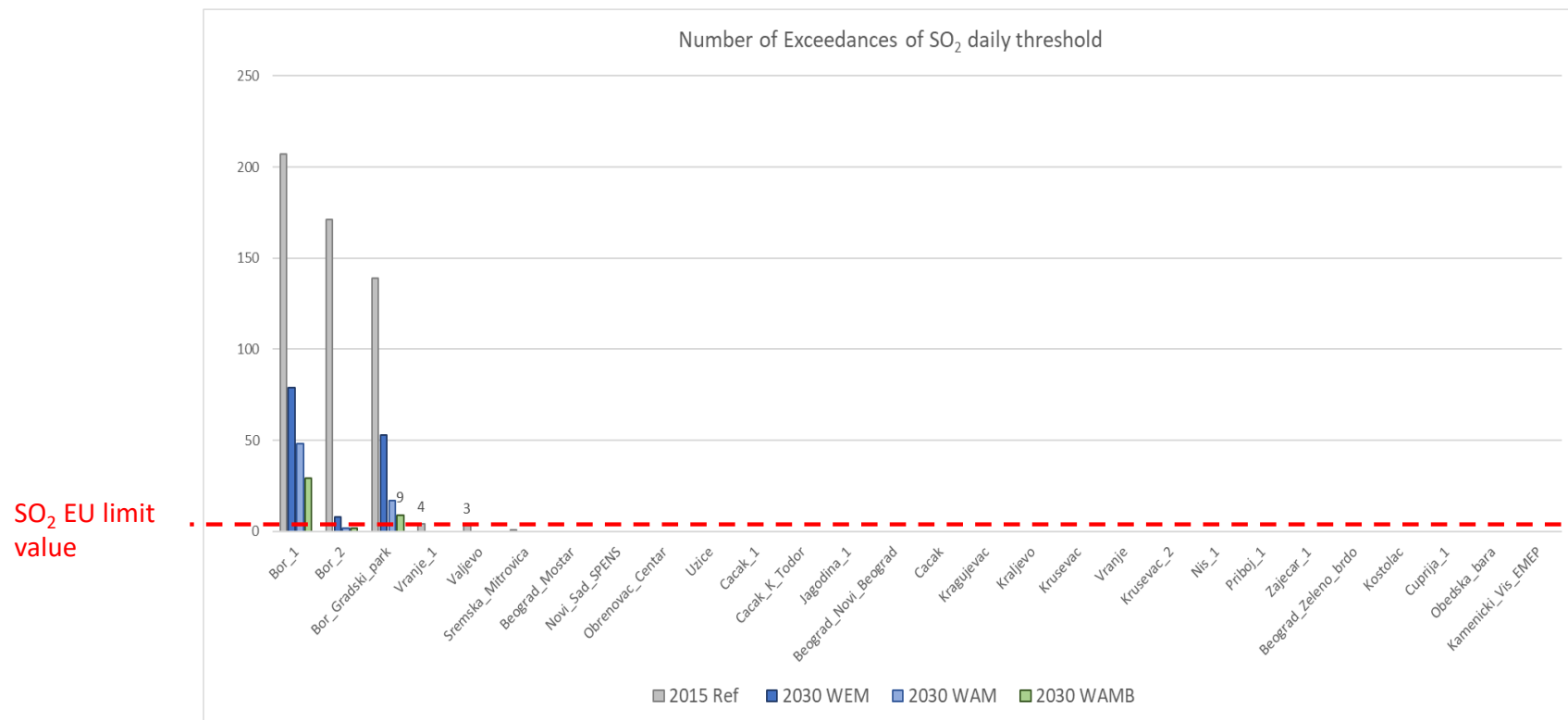
Додатне мере Сценарија WAM C за PM10 и PM2.5

Предлог додатних мера (предвиђено за дискусију):

- Повећање стопе замене старијих уређаја у домаћинству само у градовима у којима су ГВ за РМ прекорачене (Ужице, Ваљево, Панчево, Београд, Ниш (са 55 % на 70 % повећања годишње стопе одбацивања најстаријих уређаја), или у целој Србији?)
- Строже граничне вредности за индустријска постројења (ниже *BAT AELs*) (националне) + Управљање јавним радовима?

Додатне мере за SO₂

Предлог додатних мера:

- Строже граничне вредности за индустријска постројења у Бору?

REPUBLIC OF SERBIA
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION
MINISTRY OF FINANCE
Department for Contracting and Financing of
EU Funded Programmes

#ЕУ
ЗА ТЕБЕ

ekologija.gov.rs | cfcu.gov.rs | europa.rs

Питања?

Надин Алеман

заменица директора Citera, експерт на пројекту EAS3

ЕУ за бољу животну средину

+33 1 44 83 68 83

E-mail : nadine.allemand@citera.org

Хвала на пажњи!

Хвала тиму *Citera*: Грегوار Бонгран, Жан-Марк Андре, Гвенаел
Леборн, Кола Робер

Мере за смањење емисија из саобраћаја

Како смањити емисије из возила?

1) Различити извори енергије

- Горива са нижим садржајем угљеника за сва возила
- Биогорива, водоник, електрична енергија из обновљивих извора

2) Технологија: Више енергетски ефикасних возила

- Хибридна и возила са пуњачима

3) Смањење путовања аутомобилима кроз

- Накнаде за загушења
- Управљање паркингом
- Дељење аутомобила, заједничко коришћење
- Развој оријентисан на транзит (TOD)
- Унапређење транзитног система
- Подстицање бициклизма и шетње

4) Шеме за подстицај замене возног парка

- Зоне ниских емисија (LEZ)

Нетехничке мере за смањење емисија загађујућих материја у градским срединама

Значај нетехничких мера за смањење емисија

Промоција, али не искључиво ослањање на напредније аутомобилске технологије; уместо тога, приоритет и инвестиције треба усмерити на замену употребе приватног возила и трајне промене понашања у саобраћају у правцу већег коришћења јавног превоза, бицикла и више шетње.

Императив је јачање трајних промена понашања у саобраћају омогућавањем промене начина путовања, и усмеравањем на саобраћајна средства погоднија за животну средину.

Стога је кључ за стварно смањење емисија угљеника и загађујућих материја из саобраћаја израда свеобухватног сета јавних политика, јер неће бит изводљиво достићи циљеве смањења емисија искључиво унапређењем технологије аутомобилских мотора.

Мере за смањење емисија из саобраћаја

- ✓ Јавне политике треба да буду такве да одржавају учесталост градског саобраћаја у градским центрима и да се њима избегава изградња обилазница без допунских мера за спречавање пресељења људи из центра на периферију.
- ✓ **Спровођење паметног раста/планирања развоја оријентисаног на транзит** → *повећање учесталости градског саобраћаја и разноврсности намене земљишта како би се смањила растојања за путовање, самим тим и моторизована путовања и ширење градских подручја.*
- ✓ **Модернизација јавног превоза у циљу његове веће конкурентности у односу на аутомобиле** → *повећање удела јавног превоза донеће користи само ако инфраструктурни пројекти укључе прописе који осигуравају побољшање технологија које се примењују на аутобусе.*
- ✓ **Потребно је јачати развој пешачких зона у градским центрима и приградским насељима; подстицати коришћење бицикла** не само у сврху рекреације, већ и за свакодневни превоз.
- ✓ **Спровођење мера управљања потребом за путовањима** како би се смањила преваљена километража → *рад од куће, већа искористивост возила, опорезивање, скуп паркинг у центрима градова и слично.*

Извор: Тапиа-Виљареал, докторска теза. Облици урбаних средина, демографија и дневне прогнозе кретања. 2014.

Мере за смањење емисија из саобраћаја

Мере за смањење емисија из саобраћаја, као што су пешачке зоне, паркинг мере, инфраструктура за шетњу и бициклизам *теже да смање аутомобилски саобраћај, па чак и емисије и концентрације загађујућих материја.*

- ✓ **Саобраћај се прилагођава понуди путне инфраструктуре** → *Када је саобраћајна трака затворена, смањење саобраћаја се уочава на целој територији кроз смањен промет.*
- ✓ **Замена превозног средства, на пример, аутомобила бициклом и аутомобила јавним превозом** *могућа је само ако постоји одговарајућа инфраструктура за свако средство.*
- ✓ **Промене у понуди паркинг простора и цена паркинга** *утичу на мању употребу аутомобила у граду и подстичу замену превозног средства.*
- ✓ **Градске зоне ниских емисија, зоне ниских емисија и накнаде за загушење** *веома су делотворне мере за смањење емисија у градским центрима.*

Знатне промене у правцу одрживости градског саобраћаја могу се постићи само ако се мере примењују истовремено кроз синергетски приступ „штапа и шаргарепе“.

Мере за смањење емисија из саобраћаја

Мрежа јавног саобраћаја

Кључни фактор за подстицање промене превозног средства и прелазак на јавни превоз је омогућавање саобраћајних алтернатива:

- ✓ Поуздан, флексибилан и економичан јавни превоз.
- ✓ Ценовно и на друг начин приступачан за млађе и старије.

Space Required for Transporting 48 People

48 Passenger Cars vs. 1 Transit Bus

Мере за смањење емисија из саобраћаја

Развој оријентисан на транзит (*TOD*)

TOD доноси компактан и мешовит развој у домету пешачког растојања у смислу брзог транзита високог капацитета. *TOD* подстиче изградњу инфраструктуре прилагођене пешачењу, намену земљишта која омогућава погодно и безбедно пешачење, вожњу бицикла и употребу јавног превоза.

Циљеви развоја оријентисаног на транзит су:

- ✓ Смањење зависности од приватног возног парка и промоцију транзита,
- ✓ Приступ јавном превозу максималном броју људи омогућавањем већег броја возила градског превоза на улицама и мултимодалне повезаности.

8 principles

Source: ITDP